

“Bu Ev İşlerini Kim Yapıyor Kuzum?- Asrileşmeden Robotlaşmaya Ev ve Kadınlık Tezahürleri” Adlı Eserin Değerlendirilmesi

A Review of “Who’s Responsible for the Household Chores, My Dear?: The Manifestations of Home and Femininity from Modernization to Robotization”

Yaz. Leyla Bektaş Ata, Defne Karaosmanoğlu ve Bahar Emgin, *Bu Ev İşlerini Kim Yapıyor Kuzum?- Asrileşmeden Robotlaşmaya Ev ve Kadınlık Tezahürleri*, İdeal Yayıncılık, 2023, 424 sayfa, ISBN: 978-625-99-2860-9

Esra Demirci¹

Öz

Bu çalışmada, Leyla Bektaş Ata, Defne Karaosmanoğlu ve Bahar Emgin tarafından yazılan *Bu Ev İşlerini Kim Yapıyor Kuzum?- Asrileşmeden Robotlaşmaya Ev ve Kadınlık Tezahürleri* kitabının değerlendirilmesi yapılmaktadır. Yazarların TÜBİTAK 1001 Destekli “Türkiye’de Elektrikli Ev Teknolojilerinin Toplumsal Tarihi (1930-2020): Kadınların Gündelik Hayatlarında Modernleşme” adlı 2 yıl süren araştırma projesinin kitaba dönüşmüş hâlidir. Yazarların arşiv verilerinden, Türkiye’deki ev işlerine bağlı teknolojik aygıtların kullanımı ve temsili ile mekânsal olarak evi, evdeki rolleri, ev içinde yer alan kişilerarası dinamikleri değiştirme ve dönüştürme özelliğine vurgu yaparak, kadının sosyal, kültürel, politik ve teknolojik değişimlerin temsil ediliş biçimi, kamusal ve özel, modern ve geleneksel gibi ayrımları nasıl bozduğunu veya tekrar ürettiğini anlamaya çalışan, sosyal, kültürel, politik ve teknolojik aygıtlar üzerinden toplumsal cinsiyet yönüne vurgu yaparak değişimlere odaklanan bütüncül bir tarih yazımı ortaya koymuşlardır. Kadının temsilî olarak asli vazifelerinin hâkim devlet bakışına yönelik açıklamaların yıllara göre değişiklik gösterdiği ve kadın imgesinin, algısının dönüştüğünü tarihsel olarak gözler önüne serilmesi bağlamında nesneliliğiyle alana katkı sunan bir kaynak özelliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Kültür, Teknolojik Aygıtlar, Toplumsal Cinsiyet Roller.

Abstract

This study evaluates Leyla Bektaş Ata, Defne Karaosmanoğlu, and Bahar Emgin’s book *Who is Responsible for the household chores, my dear?*. Before the advent of modernization, the division of labor was transforming, with an increasing tendency towards automation and feminization. The authors’ TÜBİTAK 1001-supported publication, ‘Social History of Electrical Home Technologies in Türkiye (1930-2020): Modernisation in Women’s Everyday Lives’, constitutes the book version of a two-year research project. The authors have produced a holistic historiography based on archival data, which focuses on the use and representation of technological devices related to housework in Türkiye. This analysis emphasizes the ability of these devices to spatially change and transform the home, the roles within the home, and interpersonal dynamics within the home. The goal is to comprehend how social, cultural, political, and technological changes disrupt or reproduce distinctions, such as the representation of women, the delineation between public and private spheres, the juxtaposition of modern and traditional values, and the impact of gender-specific factors through social, cultural, political, and technological devices. The source provides a valuable contribution to the field, offering an objective perspective on the historical evolution of the dominant state view of women’s primary duties, which has shifted over time. This shift has also transformed the image and perception of women.

Keywords: Culture, Gender Roles, Technological Equipment, Women.

Atıf/Citation: Demirci, E. (2024). “Bu Ev İşlerini Kim Yapıyor Kuzum?-Asrileşmeden Robotlaşmaya Ev ve Kadınlık Tezahürleri” adlı eserin değerlendirilmesi. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 373-382.

---

¹ Arş. Gör. Dr., Bülent Ecevit Üniversitesi, esraaksoydem@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4485-1005.

Bu Ev İşlerini Kim Yapıyor Kuzum?

Modernleşmenin önemli parçası olan teknolojik gelişmelerle birlikte bireylerin gündelik yaşam pratiklerinde değişikliklere yol açtığı bilinmektedir. Teknolojik aygıtların günlük hayata dahil olmasıyla birlikte bireylerin personalarını, ait oldukları zümreyi ifade ediş biçimini, yaşam tarzlarını nasıl şekillendirdiği ve yönlendirdiği görülmektedir. 1. Dünya Savaşı sonrası dönemde yeni Türkiye'nin kadına bakış açısı, toplumu yönlendirici, ıslah edici öğretiler çerçevesinde şekillenmiştir. Kadının toplumdaki yerinin geleneksel hâlinin ötesinde ona yeni sorumluluklar yüklediği çeşitli kadın mecmualarında görülmüştür. Bu çerçevede ele alınan *Bu Ev İşlerini Kim Yapıyor Kuzum?* isimli çalışma bu tema üzerinden şekillenmiş Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) projesinin raporunun kitaplaştırılmış hâli olarak 2023 yılında İdealkent Yayınevi tarafından basılmıştır. Bu eser, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin tarihsel olarak kitle iletişim mecralarındaki tezahürünü ortaya koymayı amaçlayan bir projenin ürünüdür. Alanda yer alan diğer yayınların aksine daha geniş yılları ele aldığından, nesnel ve özgün perspektife sahip bir eser olma özelliğine sahiptir.

Yazarlar bu eserde tarihsel olarak 1930-1950 Dönemi Asrileşme, "Temizlik Diktatörlüğü", Sıhhatin Bekçisi Buzdolabı, 1950-1970 Dönemi Çamaşır Derdi, Hayat Kavgası, "Gırgır Giren Evde Dırır Olmaz", 1970-1990 Dönemi Çekilişler, "Süper Kadınlar", Dar Mutfaklar, 1990-2000 Dönemi, "Ev Hanımları! Çevre için Kolları Sıvayın", "Hız Meraklıları İçin Her Şey Hazır", 2000- 2020 Dönemi "(Bizi Kapıda Karşılaman) Sarışın Robotumuz", "Küçük Adamlar Mutfakta" olarak 5 bölüme ayırmışlar ve bölümlerde içinde buldukları dönemdeki teknolojik gelişmelerin toplumsal cinsiyet rolleri üzerindeki etkisini mecmualar, haberler, reklamlar, tv yayınları, yeni nesil dergiler aracılığıyla gözler önüne sermişlerdir.

"Giriş: Teknoloji ve Toplumsal Cinsiyet Üzerine Notlar" (9-25) başlıklı kısım Leonore Davidoff'un "Tarihçiler, iktisatçılar ve özellikle sosyologlar artık ilgilerini mutfak lavabosu dışında her şeye yönelterek işlerine devam edemezler." alıntısıyla başlamaktadır. Bu bölümde yazarlar, ilham kaynaklarının Davidoff'un bu ifadesi olduğunu belirtmişlerdir. Teknolojik

gelişmelerin toplumsal cinsiyet rollerine yansımaları 1. Dünya Savaşı sonrası Türkiye’de özellikle eril sahalarda -savunma sanayi ve endüstriyel tasarımlarda- görülmüştür. Kadının toplumdaki yerini belirlerken kitle iletişim mecralarında ilk dönemde mecmualar aracılığıyla kadını ele alış ve şekillendirme biçimi ortaya konmaktadır.

Yeni Türkiye’de toplumun her alanını belirleyen devlet yapısı, kadının gündelik yaşamdaki yerini oluştururken çeşitli mecralardan destek aldığı görülmektedir. Kadına olan bakışın tarihsel dönüşümü içinde; reklam, gazete, radyo ve tv ile devlet tarafından kadının toplumdaki yerinin belirlendiği, ona sıkça öğütler verildiği görülmektedir.

Toplumun yeni inşasında kadının rolü ve yerinin önemi sıkça vurgulanmaktadır. Bu yönüyle ‘toplumsal kimlik inşası kadın eliyle yapılacaktır’ düşüncesi, kadının anne, eş, evlat özelliklerine vurgu yaparak kadının toplumdaki etkisinden fayda sağlanmak istenmiştir. Bu bağlamda, “Kadın şekillendirilirse bütün toplum şekillendirilmiş olur” hipoteziyle her bir bireyin eğitimi yerine eğitilmiş bir anne, eş, evlat figürleri tercih edilmiştir. Elektronik’in gündelik hayata dâhil olmasıyla birlikte kadının yaşamdaki yeri değişmemiş ancak sorumlulukları artmıştır. Kadının bu sorumlulukları yönetim biçimi mecmualardaki reklamlar ve haberler aracılığıyla tasarlanmış ve ona sürekli hatırlatılmıştır.

1930-1950 Dönemi Asrileşme, “Temizlik Diktatörlüğü”, Sıhhatin Bekçisi Buzdolabı başlıklı bölüme göre (Syf. 25-83), 1930’lu yıllarda dünya genelinde ortaya çıkan Büyük Buhran’ın etkilerini en aza indirebilmek için Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu yürürlüğe girmiş, tasarruf tedbirlerine yönelik kampanyalar yapılmış, yerlilik, millilik vurguları hâkim olmuştur.

Osmanlı sonrası Yeni Türkiye’de devlet eliyle yaratılan kadın imajına dair bilgilerin paylaşıldığı bölümde; “Kadın şekillenirse devlet şekillenir” düşüncesi çerçevesinde belirlenmiş uygulamalara yer verilmiştir. ‘Kadının yeri evidir ve çocuklarını yetiştirmek kadın için en önemli vazifedir’ inancı üzerine bina olunan bir kadın imajı yaratılmaya çalışılmıştır. Kadının temizliğinin, düzenli, tertipli oluşunun ve eş olmanın kurallarının önemi sürekli vurgulanmıştır. Hatta mecmualarda ev işlerini sistemli, programlı

yapmanın huzura olan etkisi de belirtilmiştir. Bu dönemde en önemli faktör, işten yorgun argın gelen erkeğin dinlenmesi, huzur ve sükûn bulması olmuş; bu yönde çeşitli reklam faaliyetleri yürütülmüştür.

Yazarlar, 1940'lara gelindiğinde durumun böyle devam etmediğini, her mecrada kadının çalışmasının önemi vurgulanmaya başladığını 'hem çocuk hem de kariyer' vurgusunun artırıldığını belirtmişlerdir. Teknolojik aletlerin kadınların gündelik ev işlerini yaparken hayatını kolaylaştırdığı vurgusunun hâkim olduğu görülmüştür. Böylece kadınlar; eşlerine, çocuklarına daha çok vakit ayırabilecekler ve daha mutlu olacaklardır. Orta sınıfın bir odanın içerisinde yemek yaptığı sobasının olduğu görüntüler değişmeye başlamıştır ve bu değişikliklerle birlikte artan yiyecek çeşitliliği sayesinde teknolojik ayalara da ihtiyaç doğduğu vurgulanmıştır. Elektriğin yaygınlaşması ve kullanılması, modern hayattaki bireylerin 'medeni' olmalarıyla ilişkilendirilmiştir.

1950-1970 Dönemi Çamaşır Derdi, Hayat Kavgası, "Gırgır Giren Evde Dırđır Olmaz" başlıklı bölümde ise (Syf. 83-163) kadının mutfaktaki yerinin teknolojik aletlerle güçlendiğı vurgulanmıştır. Ev tasarımıyla kadınların mekâna müdahalesi kadının 'mekânın inşası üzerinden elde ettiği deneyimin, özneliğı üzerindeki etkisini' göstermektedir. "Evin en şen yeri yemek odası, bu neşenin amili ise mutfaktır" bakışı mekân tasarımını sınıf ayrımıyla ilişkilendirir ve U biçimindeki mutfağın aile hayatını âdeta daha mesut bir düzene taşımakta olduğuna işaret eder. Mutlu aile tablosu, kolay yapılan işler vurgusunu taşımaktadır. 1966 yılında su ısıtma cihazlarının mutfağı girişiyle, patriarkal toplumda mutfağı, kadının mekânı olarak kanıksanmasına fayda sağlamıştır. Tüm bunların yanında yazarlara göre bu dönem kadınları, hâlâ ev ve ulus kimliğı üzerinden tanımlamaktadır.

Yazarlar arşiv kaynaklarında çağdaş kadının reklamlardaki temsilinin güzelliğı, makyajı ve kıyafetiyle ön plana çıkan resimler üzerinden gerçekleştiğini ifade etmişlerdir. Çağdaş kadın hem güzelliğı hem evdeki meziyetleriyle tanınmaktadır. Bu bağlamda dönemin sanat camiasındaki önde gelen kadınlarla yapılan röportajlarda bu özelliklerin vurgulandığı görülmüştür. Yazarlar 1950'lere gelindiğinde kadın temsilinin değişiklik gösterdiğini, kadının çalışma hayatına dâhil oluşuyla birlikte annelikte

daha az başarılı hâle geldikleri iddiasıyla karşılaşıldığını belirtmişlerdir. Bu dönemde halk, yerli beyaz eşya ürünlerine yönlendirilmiştir. Dönemin Yeşilçam filmlerinde iffet vurgusunun, makbul kadının ve ideal kocanın tasvirinin yapıldığı, erkeğin vazifesi ile kadının vazifesi arasındaki farkın ne olduğunu sıkça vurgulanmıştır. Dönemin en önemli filmlerinden biri olarak *Hayat Kavgası* filmi, toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında erkeğin ev işlerine yardımcı olması yönüyle önemli filmlerden olduğu belirtilmiştir. Öte yandan Neyyire Hanım imzalı bir köşe yazısına göre iş hayatında başarılı olamayan erkeğin sorununun kaynağı ev işlerine yardım etmesidir. Bu bağlamda bu çalışmada; bahsi geçen dönemde erkeğin sorumluluklarının dış dünya olduğu, kadın ve erkeğin toplumsal hayattaki yerinin net sınırlarla belirtilmeye çalışıldığı ifade edilmiştir. Tam otomatik çamaşır makinesi alt orta sınıf için henüz ulaşılabilir olmadığından 1966’da elektriğe ihtiyaç duymayan bir çamaşır makinesi üretilmiştir. Teknolojik aygıtların kullanımının henüz elektrik kullanımı yaygınlaşmadığı için bütün evlere dâhil olamaması sorunsal gündemde tutulmuştur.

1970-1990 Dönemi Çekilişler, “Süper Kadınlar”, Dar Mutfaklar (Syf. 163-293) başlıklı bölüme başlarken de yazarlar dönemin siyasi ve sosyal olaylarını özetlemiştir. Enflasyon ve hayat pahalılığı nedeniyle 70’lerde insanların endişesinin geçinememek, ailesinin iâşesini temin edememek olduğuna işaret edilmiştir. Bu sebeple alınan ihtiyat tedbirleri ile ortaya çıkan sorunlar ve alım gücünün yavaşlaması, ev ekonomisini de sekteye uğratacak gelişmeler olarak sunulmuştur. Tarımın sanayileşmesi, elektrik ve traktör yerine ham madde ithalinin önerildiği görülmektedir. Kadının temsilinin siyasi olarak 1973 yılında hem mecliste hem de yerel yönetimde var olduğu görülmüştür. 1980 darbesinden sonra neoliberalleşen basın ve reklam dünyası etkileri görülmüştür. Mevcut dönemde halkın içinde yaşadığı evlerin geçirdiği dönüşüm de mecmualarda, reklamlarda yerini almıştır. Apartman dairelerinin artışıyla birlikte dönüşen toplum yapısıyla birlikte kadının gündelik yaşam pratiklerinin dönüştüğü ve kadının ritüellerinin yerini hazır yiyeceklere bırakmış olmasının kadınlar açısından zorlayıcı olduğu belirtilmiştir. 1980’lerin sonuna doğru teknolojik olarak, yaşam alanına uygun dar beyaz eşyalar üretildiği ve bu durumun mekâna olan etkisi vurgulanmıştır.

Bu dönemde kadınlar farklı meslek sektörlerinde görülmüş, onların toplumdaki yerinin filmler ve reklamlar ile pekiştirildiği gözlenmiş, 'kadınlara fazla hak verilmiş olduğu' söylemine de yer verilmiştir. Evlenmemiş erkek ve kadının söylem farklılığı da gündem olmuştur. Ev hanımlığı yapan kadınlara 'emek' söylemi vurgusunda bulunulmuş ve bu emeğin karşılığı olarak kadınlara aylık 4.700 lira ödenmesi konusu gündeme gelmiştir. 1984 yılında Hayat Dergisi ev işlerini "dünyanın en zor mesleği" olarak tanımlamıştır. 80'lerin sonuna doğru hâkim söylemin değişmeye başladığı gözlenmiştir. Yazarlara göre, bugüne kadar dışarıda çalışıp yorulan erkeğin mutluluğuna, huzuruna ve sükununa salık verilen haberler var olsa da kadının emeğinin değeri vurgulanmaya başlamıştır.

1990-2000 Dönemi, "Ev Hanımları! Çevre için Kolları Sıvayın", "Hız Meraklıları İçin Her Şey Hazır" (Syf. 293-341) Bu dönem, dergi, televizyon ve magazin kültürünün zenginleştiği, faili meçhullerin, mafyatik bağlantıların ortaya çıktığı dönem olarak göze çarpmaktadır. Çeşitli suikast, skandal ve 28 Şubat darbesi dönemin söylem belirleyici olaylarından olarak kayda geçmiştir. Bu dönemde ortaya çıkan biyoteknolojik yiyecekler geleceğin mükemmelliğine atıfta bulunulmasını sağlamıştır. Kadınlar gönüllü birer çevre denetimcisi olarak, eğitime tâbi tutulmak istenmiştir. Kadının aile içinde korunmasına yönelik yasalar geliştirildiği, Ailenin Korunmasına Dair Yasa Tasarısı'nın TBMM Adalet Komisyonu tarafından kabul edildiği görülmüştür. Bu dönemde kadına yönelik önceliklerin devlet tarafından verildiği gözlenmektedir.

Reklamlardaki kadın imajının Türk kadınına uymadığı mesajı sıkça vurgulanmıştır. Reklamlardaki ve siyasi hayattaki görünürlüğün çalışma hayatına yansımadığını söylemek mümkündür. Mutfağın kutsallığı, teknolojik aletlerin reklamları bu dönemde de kadınlar üzerinden ilerlemeye devam etmiştir. Değişen mekân koşullarına yönelik üretilen ürün reklamları bu dönemde de devam etmiştir. Teknolojik aygıtların hız, zaman kullanımı, kolaylık, herkese uygunluk ve estetik açıdan öne çıkarıldığı gözlemlenmiştir. Kadının toplumsal yaşamdaki yerine yönelik değişim cinsellik temalı içeriklerde de görülmüştür. Kadının erkeksi özelliklerine övgüde bulunduğu örnekler de olmuştur ancak ideal kadın nitelikleri bu dönemde de tek tip biçimde devam etmiştir. Kadın ve mutfak algısı üzerinden içerik üretilmeye devam edildiği yinelenmiştir. 90'lı

yılların sonuna gelindiğinde bulaşık makinesinin, buharlı süpürge ve teknolojik aletler yeni versiyonlarının kullanıma uygunluğu ve çalışan kadının hayatını kolaylaştırdığını anlatan reklamlarla pratiklik teması öne çıkmıştır.

2000- 2020 Dönemi “(Bizi Kapıda Karşılaman) Sarışın Robotumuz”, “Küçük Adamlar Mutfakta” (Syf. 341-409) Değişen siyasi yönler ve onların birbiri ile çatışması (Ak Parti - CHP çekişmesi, başörtüsü yasağı, YÖK, Hrant Dink cinayeti, Gezi olayları, Balyoz davası, başkanlık sistemi, kadın cinayetleri, Kobani ve Sur olayları, paralel devlet yapılanması, darbe girişimi) 2000’lerin yoğun gündemini oluşturmuştur. Bu çerçevede kadının toplumsal cinsiyet rollerinin hâkim algı üzerinden devam ettirildiği görülmüştür. Gecekonduların kentsel dönüşüme tabi tutulmasıyla birlikte değişen mekân algısı yeniden kendisini göstermiştir. 2000’lerde birçok ürün ‘akıllı’ vasfıyla sunulmuştur ve teknolojinin en önemli yansımasının yine mutfaklarda olduğu gözlenmiştir. Mekân algısının değişmesi ise sosyal statü ve sınıf göstergesi olarak yorumlanmıştır.

2010’lu yıllarda mutfaka erkek ve çocukların da güvenle dâhil edildiği gözlenmiştir. Çocuk yetiştirme algısındaki değişiklik, mutfak için güvenli alan olma özelliğini de ortaya çıkarmıştır. Çalışmaya göre; kadının tek tip tanımlardan uzaklaşması artan feminist söylemler de belirtilmiş ve Türk kadınının hak ettiği değeri göremediği söylemi bu dönemde vurgulanmıştır. Kadının artık her alanda kendini gösterdiği, hayata dâhil olduğu ve bunun desteklediği görülmüştür. Ancak kadının hangi meslekte olursa olsun reklamlarda mutfakta olma vurgusunun devam ettiği gözlenmiştir. Çeşitli hashtaglar kullanılarak kadının söz sahibi olduğu mecralar genişletilmeye çalışılmıştır. Ancak değişen kadın algısının genellikle teknolojik aletlerin kullanımıyla vurgulanan bir imge olarak ortaya çıktığı görülmüştür. Çeşitli temizlik ürün reklamlarında ilgili ürünün kullanımının kadının zamandan tasarruf edebilmesi, hız kazanması ve kendine zaman ayırması için etkili yol olarak gösterilmiş, temizlik eyleminin öznesi yine kadın olmuştur. Baba rolünün reklamlara dâhil olmasıyla mutfaktaki baba imajının ‘kahraman’ olarak nitelendirildiği gözlenmiştir. Bu durum erkeğin mutfak ile ilişkisinin yapılandırıldığını da bizlere hatırlatan önemli bir ayrıntıdır.

Bu çalışmada teknolojik ürünlerin, kadının gündelik yaşam pratiklerinde hayatını kolaylaştırmasının yanında, onun toplumsal rolüne uygun davranmasını pekiştirdiği alan olarak mutfak faktörünü besleyen birer figür haline geldikleri söylenebilir. Kadının varlığının temsil edildiği ev ortamı 'mutfak' şeklinde belirlenmiştir. Elektriğin ve elektronik aygıtların dünyada yayılmaya başlamış olmasıyla birlikte medeniyet olgusu 'asrilik' beklentisi yönünde artmıştır. Teknolojik gelişmelere paralel olarak kadının yaşamdaki yerinin değişmiş olduğu söylenemez. Zira mutfak aletleri kadının mutfaktaki yerini güçlendirmiştir. Kadınlara bu aletleri kullanırken ve yaşam pratiklerini uygularken kolaylık sağlayacağı reklamlar, haberler aracılığıyla vurgulanmıştır. Kadının her şeyin en iyisini yapması zorunluluğundan ayrışması ise pek mümkün olmamıştır. Teknolojik aygıtların toplumsal beklentiler üzerinde yalnızca temizliğin, mutfağın konforunu artıran araçlar olduğu görülmüştür. Bu reklamlara erkek timsalinin dâhil olma süreci ise sonradan ve kısmi biçimde olmuştur.

Eser aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin tarihsel olarak kitle iletişim mecralarındaki tezahürünü ortaya koymaktadır. Alanda yer alan diğer yayınların aksine çalışma dâhilinde her mecranın ele alındığı görülmüş ve bu yönü eseri özgün kılmıştır. Toplumsal cinsiyet çalışmaları bağlamında kurtuluş savaşı sonrası yeni Türkiye'nin iletişim mecralarında, ilk dönemde mecmualar aracılığı ile, kadını ele alış ve şekillendirme biçiminde gelişmiştir. Kadını toplumun ıslah edicisi olarak tayin eden bir görev dağılımı her reklam, haber ve makalede görülmektedir. Kadının yerinin, hayatının, görev ve sorumluluklarının devlet eliyle belirlenmiş olduğu arşiv kayıtlarıyla ortaya konmuştur. Osmanlı sonrası Yeni Türkiye'de toplumun her alanını belirleyen devlet yapısı, kadının gündelik yaşamındaki varlığını da tasarlamaya çalışmıştır. Yeni toplumun inşa sürecinde kadının yerinin ne kadar önemli olduğu vurgulanmış ve dönem dönem kadına verilen görev ve sorumluluklar değişmiş, ancak kadından beklentiler değişmemiştir: Kadın her ne olursa olsun vatana, millete uygun çocuk yetiştirmeli, kocasıyla ilgilenmeli, evi düzenli ve tertipli tutmalı, beklentisi olmamalı ve en önemlisi ailesini ayakta tutan yapı taşı olduğunu unutmamalıdır. Çalışan kadın işten hemen eve gelmeli, çocuklarının ve eşinin konforunu sağlayabilmelidir, kadının tam olması ancak böyle mümkün olabilecektir. Kadının zamanla hak ve özgürlükleri artsa da toplumdaki hâkim beklentinin değişmiş olduğu söylenemez.

Bu bakımdan “Bu Ev İşlerini Kim Yapıyor Kuzum?” adlı eserin toplumsal cinsiyet rollerinin karmaşıklığını ve evrimini ortaya koymuş olması dikkat çekicidir. Kadının toplumsal kalıplardaki sınırlarına, kadına dayatılan yer ve beklentilere teknolojik aygıtların katkısının anlaşılması yönüyle ve kadınların toplumdaki rollerinin karmaşıklığını ve çeşitliliğini anlamak için önemli bir kaynak olarak değerlendirilebilir. Yazarların derinlemesine analizi ve araştırması yönüyle toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadın hakları alanındaki literatüre katkıda bulunmaktadır. Ayrıca kitap, kadınların toplumdaki konumlarının sadece teknolojik gelişmelerle değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel faktörlerle de nasıl şekillendiğine dair kapsamlı bir perspektif sunarak, okuyuculara geniş bir bakış açısı sunmaktadır. Bu kitabın, toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki farkındalığı artırmada ve kadınların toplumdaki yerinin anlaşılmasında önemli bir rol oynadığı düşünülebilir. Kitap, geçmişten günümüze kadının ev içindeki rolünün evrimini gözler önüne sererek, kadınların toplumdaki rollerinin ve haklarının daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Proje kapsamında gerçekleştirilen çalışmanın sonuçlarına dayanarak, kitapta erkeğin toplumdaki rolüne ilişkin sınırlı verilerin bulunması kadın ve erkek rollerinin toplumdaki tezahürünü mukayeseli biçimde takip etmeyi ve daha geniş bir perspektifle durumu incelemeyi olanaksız kılmıştır. Ancak çalışmanın bir TÜBİTAK projesinde dayanması; bu bağlamda odaklanılan ana konunun kadının toplumdaki rolüne yönelik bir araştırma üzerine şekillenmesi, çalışmanın yöntemi ve kapsamı doğrultusunda anlaşılabilir kanaatini oluşturmuştur.

Teşekkür: Teşekkür bulunmamaktadır.

Etik Beyan: Etik beyan bulunmamaktadır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız çift kör hakemli.

Finansal Destek: Finansal destek alınmamıştır.

Kaynak / Reference

Bektaş Ata, L., Karaosmanoğlu, D. & Emgin, B. (2023). *Bu Ev İşlerini Kim Yapıyor Kuzum? Asrileşmeden Robotlaşmaya Ev ve Kadınlık Tezahürleri*. İdeal Yayıncılık.